

SİVİL İTAATSİZLİĞİN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ VE ENFORMASYON ÇAĞI

Seyit Selçuk Özdemir¹⁸

ÖZET

Kamusal kesimin faaliyetlerine, düzenlemelerine yönelik ortaya çıkan barışçıl toplumsal reaksiyon biçimi olarak tanımlayabileceğimiz sivil itaatsizlik, kamu politikaları sonucu ortaya çıkan tartışmalı durum neticesinde kitlelerin bunu engellemek adına girişeceği çeşitli protesto faaliyetlerini kapsar. Toplumsal alanda karşılığı olmayan ve sivil hayatı olumsuz etkileyecek herhangi bir davranış, kitleleri harekete geçirmek için yeterlidir. Bu çalışmada, toplumsal grupların giriştiği bir itaatsizlik eylemi olan bu toplumsal tepki şeklinin Netokratlar ve Enformasyon Çağı ile ilişkisi, felsefi arka planı, hukuki boyutu ve sivil itaatsizliğin dini boyutu ile açıklanmak istenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Enformasyon Çağı, İletişim, Netokrasi, Pasif Direniş, Sivil İtaatsizlik*

¹⁸ Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, İİBF, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, 4. Sınıf Öğrencisi

mış ve bu durum sivil itaatsizliğin de çağdaş bir tavırla yorumlanmasını gerektirmiştir. Sivil itaatsizlik artan teknolojik imkânlarla tarihteki örneklerinin ötesine geçmiştir. Enformasyon çağında sivil itaatsizlik eylemleri internet vasıtasıyla oldukça hızlı bir şekilde yayılmıştır. Bu çağda insanlar tarihte benzerinin görülmediği bir şekilde bilgiye erişebilmektedir. Ancak her çağın karanlık odakları olduğu gibi enformasyon çağını da yönlendiren gizli eller vardır. Bu soyut odaklar, insanların bilgiye eşit şekilde ulaşmasını ve tüketmesini engellemektedir.

Enformasyon çağında sivil itaatsizliği etkileyen tarihsel unsurlar da vardır. Bu unsurlar, hukuk, felsefe ve dindir. Sivil itaatsizliğin felsefi, dini ve hukuki derinliğinin kavranması onun enformasyon çağında yeniden yorumlanmasını kolaylaştıracaktır.

KAYNAKÇA

- Aktaş, C. (2007). “Enformasyon Toplumu Bağlamında Türkiye”, Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi, Cilt-Sayı4,4 ss.182.
- Anbarlı, Ş. (2007). “Bir Pasif Direnme Yöntemi Olarak Sivil İtaatsizlik”, Yönetim Bilimleri Dergisi, 5(2), ss. 324-328
- Ardoğan, R. (2011). “İslam Açısından Sivil İtaatsizliğin Teorik Temelleri” Toplum Bilimleri Dergisi, 5 (9) ss.56-59
- Bard, A. & Söderqvist, J. (2015). Netokratlar: Fütürüka Üçlemesi 1. Çev. G.E. Yılmaz, İzmir: Karakalem Kitabevi Yayınları.
- Ege, G. (2004). “Enformasyon-İletişim Çağında Eğitim ve Bilgisayar”, Eğitim Dergisi, Cilt: 5 Sayı:1 ss.45-51.
- Ercan, E. (2015). “Netokrasi, Netokratlar ve Mobilistik Gerçeklikler”, Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Kültürel Çalışmalar Dergisi, 2(1), ss.391-395
- Eser E. (2008). Sivil İtaatsizlik, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi Ankara.
- Günaydın, G. (2011). “Hukuk, Devlet, Sıddet(sizlik)” Umut Vakfı Hukukun Gençleri Sempozyumu-2.
- Habermas, J. (2014). Sivil İtaatsizlik: Demokratik Hukuk Devletinin Denektaşı. Almanya’da Otoriter Legalizm Karşıtlığı, Ayrıntı: İstanbul.
- Küçüktaşdemir, Ö. (2016). “Ceza Hukuku Bağlamında Sivil İtaatsizlik Üzerine

- Bazı Değerlendirmeler”, Ankara Üni. Hukuk Fak. Dergisi, 65 (4), 2195-2239.
- Legrande, J.L. (1967). “Nonviolent Civil Disobedience and Police Enforcement Policy”, The Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science, 8, (3).
- Macit, H. (2007). “Şiddet İçermeyen Bir Eylem: John Rawls’da Sivil İtaatsizlik” Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı: 16ss.137-138.
- Rawls, J. (2001). Sivil İtaatsizliğin Tanımı ve Haklılığı, Kamu Vicdanına Çağrı Sivil İtaatsizlik, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Sağlam, R. (2007). “Bir Sivil İtaatsizlik Örneği Olarak Vicdani Red”, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arşivi, 16, ss. 253
- Tekeş, R. (2016). “İnsan Hakları Aktivizmi ve Sivil İtaatsizlik”, Genç Hukukçular Hukuk Okumaları Birikimler, 5, 263-279.
- Uyanık, M. (2010). Sivil İtaatsizlik Eylemleri ve Dini Değerler. Ankara: Elis Yayınları.